

Het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges (DBRC-decreet) en het besluit van de Vlaamse regering van 16 mei 2014 houdende de rechtspleging voor sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges (Procedurebesluit) zijn toegepast.

III. FEITEN

1.

Na een eerdere weigering door de verwerende partij dient de aanvrager op 24 oktober 2019 bij het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Herselt een aangepaste aanvraag in voor een omgevingsvergunning voor “de reliëfwijziging van een akker” op de percelen gelegen te 2230 Herselt, Achter de Wereld n-b.

De percelen liggen volgens de bestemmingsvoorschriften van het gewestplan ‘Herentals-Mol’, vastgesteld met koninklijk besluit van 28 juli 1978 in agrarisch gebied. De percelen liggen in het Habitatrichtlijngebied ‘Bovenloop van de Grote Nete met Zammelsbroek, Langdonken en Goor’ en in het Vogelrichtlijngebied ‘De Demervallei’. De percelen liggen ook in de nabijheid van het VEN-gebied ‘De Langdonken’.

Tijdens het openbaar onderzoek, georganiseerd van 28 november 2019 tot en met 28 december 2019, dient de afdeling GROTE NETE van de verzoekende partij een bezwaarschrift in.

Het Departement Landbouw en Visserij adviseert op 7 januari 2020 gunstig.

Het Agentschap voor Natuur en Bos adviseert op 8 januari 2020 ongunstig omdat zij *“over onvoldoende informatie (beschikt) zodat een betekenisvolle aantasting van de instandhoudingsdoelstellingen van de speciale beschermingszone niet met zekerheid kan uitgesloten worden”*.

De Dienst Integraal Waterbeleid adviseert op 5 februari 2020 voorwaardelijk gunstig.

Het Agentschap voor Natuur en Bos adviseert op 21 februari 2020 voorwaardelijk gunstig. Het advies steunt op het voorafgaand ingewonnen advies van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek van 14 februari 2020. Dit laatste advies kan volgens het Agentschap voor Natuur en Bos gelden als passende beoordeling.

Het college van burgemeester en schepenen weigert op 24 februari 2020 een omgevingsvergunning aan de aanvrager, waarbij enkel rekening werd gehouden met het ongunstig advies van het Agentschap voor Natuur en Bos maar niet met het daaropvolgend voorwaardelijk gunstig advies.

Tegen die beslissing tekent de aanvrager op 20 maart 2020 administratief beroep aan bij de verwerende partij.

Het Departement Landbouw en Visserij adviseert op 26 mei 2020 gunstig.

Het Agentschap voor Natuur en Bos adviseert op 29 mei 2020 voorwaardelijk gunstig.

De Dienst Integraal Waterbeleid adviseert op 2 juni 2020 voorwaardelijk gunstig.

Het college van burgemeester en schepenen adviseert op 2 juni 2020 ongunstig.

De provinciale omgevingsambtenaar adviseert in zijn verslag van 2 juli 2020 om het beroep in te willigen en de omgevingsvergunning te verlenen. De provinciale omgevingsambtenaar benadrukt dat de adviezen van het Agentschap voor Natuur en Bos van 21 februari 2020 en 29 mei 2020, evenals de erin vervatte voorwaarden, strikt moeten worden nageleefd.

Op 28 juli 2020 verleent de Dienst Integraal Waterbeleid van de provincie Antwerpen een aanvullend voorwaardelijk gunstig advies. De provinciale omgevingsambtenaar verleent op 30 juli 2020 een aanvullend voorwaardelijk gunstig advies waarbij het opleggen van een bijkomende voorwaarde wordt gesuggereerd.

Na de hoorzitting van 7 juli 2020 verklaart de verwerende partij het beroep op 6 augustus 2020 gegrond en verleent een omgevingsvergunning onder voorwaarden.

Dat is de bestreden beslissing.

2.

Het Instituut Natuur- en Bosonderzoek verstrekt op 9 oktober 2020 een gecorrigeerd advies aan het Agentschap voor Natuur en Bos, met kopie aan de Raad, waarin wordt gesteld dat het advies van 14 februari 2020 een berekeningsfout bevat en dat de gevolgen van deze berekeningsfout zijn meegenomen in de uiteindelijke (nieuwe) conclusies.

IV. ONTVANKELIJKHEID VAN DE VORDERING TOT SCHORSING BIJ UITERST DRINGENDE NOODZAKELIJKHEID

Uit het dossier blijkt dat de vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid regelmatig is ingesteld. Er worden geen excepties opgeworpen.

V. ONDERZOEK VAN DE VORDERING TOT SCHORSING BIJ UITERST DRINGENDE NOODZAKELIJKHEID

De verzoekende partij die bij uiterst dringende noodzakelijkheid de schorsing van de bestreden beslissing nastreeft moet het uiterst dringende karakter van de zaak aantonen. Ze moet daarnaast ook een middel aanvoeren dat op basis van een eerste voorlopig onderzoek de vernietiging van de beslissing kan verantwoorden en dus ernstig is. Pas wanneer die twee voorwaarden vervuld zijn, kan de Raad de schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing bevelen bij uiterst dringende noodzakelijkheid (artikel 40, §2, eerste lid DBRC-decreet).

A. Uiterst dringende noodzakelijkheid

Standpunt van de partijen

De verzoekende partij omschrijft de uiterst dringende noodzakelijkheid als volgt:

“ ...

16. *Wat de nadelige gevolgen van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing betreft, wijst verzoekende partij er op dat er ingevolge de bestreden beslissing een bestaande depressie van ongeveer een halve hectare groot (met een buffercapaciteit van ongeveer 500 m³)⁹ opgehoogd en er aan aantal maatregelen worden genomen om het effect van deze ophoging te mildereren (zie supra).*

Deze werken hebben, gelet op de aangetaste staat van instandhouding waarin het betrokken gebied zich bevindt (zie supra), een nadelig effect op de natuurlijke kenmerken van de betrokken speciale beschermingszone. Dit effect is tweeledig:

- Vooreerst is vast te stellen dat er van op het betrokken terrein – met nutriënten beladen – landbouwwater via de grachten rechtstreeks naar de hoofddepressie van de Langdonken zal worden geleid, hetgeen negatieve gevolgen heeft voor de daar aanwezige voedselarme vegetaties. Een verdere achteruitgang van oppervlakte en kwaliteit van de betrokken habitats zal optreden, terwijl de instandhoudingsdoelstellingen net een herstel vooropstellen. Hetzelfde geldt overigens voor het water dat, via de baangracht en de Raamdonkse beek, de Raambroekse bossen zal bereiken.

- Daarnaast impliceert de opvulling van de depressie (en de versnelde afvoer via de waterlopen die ermee gepaard gaat) dat er een verminderde infiltratie optreedt naar het grondwater. Langdonken is een grondwatergevoede depressie. De hoogste natuurwaarden in het betrokken gebied zijn te danken aan de kwaliteit en kwantiteit van het toekomstige grondwater. Een verminderde infiltratie die gevolgen heeft voor de grondwaterstand, staat haaks op de doelstelling om een natuurlijke hydrologie met een voldoende hoge grondwaterstand in het betrokken gebied te bewerkstelligen.

Deze effecten werd overigens eveneens besproken in het eerste ongunstige advies van het ANB (stuk 5). Dat het ANB in haar latere advisering haar ongunstig standpunt heeft bijgesteld, moet buiten beschouwing worden gelaten, nu dit standpunt is gebaseerd op een advies van INBO dat op onjuiste gegevens is gebaseerd en intussen wordt heroverwogen door de betrokken instantie (zie stuk 8). Bovendien moet worden vastgesteld dat in dit advies geen rekening wordt gehouden met het feit dat door de opvulling van de depressie (en de versnelde afvoer via de waterlopen die ermee gepaard gaat) er een verminderde infiltratie optreedt naar het grondwater. Nu Langdonken is een grondwatergevoede depressie is en de hoogste natuurwaarden in het betrokken gebied te danken zijn aan de kwaliteit en kwantiteit van het toekomstige grondwater, staat een verminderde infiltratie die gevolgen heeft voor de grondwaterstand, haaks op de doelstelling om een natuurlijke hydrologie met een voldoende hoge grondwaterstand in het betrokken gebied te bewerkstelligen.

17. Het voorgaande geldt des te meer nu de waterhuishouding in het betrokken gebied een gevoelig punt is. Uit het S-IHD rapport dat voor het habitatrichtlijngebied¹⁰ is opgemaakt, blijkt immers dat de verstoring van de natuurlijke waterhuishouding en de verontreiniging van oppervlaktewater en grondwater de voornaamste bedreigingen zijn in voor het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen voor dit gebied (S-IHD rapport, p. 77 en 78).

Dit heeft zich vertaald in een aantal hersteldoelen die spelen binnen het gebied. Zo wordt specifiek voor deelgebied 6 – i.e. het deelgebied waarin het betrokken terrein zich bevindt – een toename vooropgesteld van verschillende habitattypes (zie randnummer 5). Een aantal van deze habitattypes zijn gevoelig aan verstoring van de natuurlijke waterhuishouding en/of de verontreiniging van oppervlakte- en grondwater (met bv. nutriënten):

- Voor het habitatype 4010_7150 (NoordAtlantische vochtige heide met Erica tetralix en Slenken in veengronden met vegetatie behorend tot het Rhynchosporion) wordt zowel een toename in oppervlakte als kwaliteit vooropgesteld. Teneinde een hogere

kwaliteit te bereiken is een “natuurlijke hydrologie met een voldoende hoge grondwaterstand” van het grootste belang;

- Voor het habitatype 6430 (Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones) wordt een toename in kwaliteit vooropgesteld. Teneinde een hogere kwaliteit te bereiken is een “natuurlijke hydrologie in de vallei van de Grote Nete met een natuurlijke overstromings-dynamiek” van belang.

- Voor het habitatype 7140 (Overgangs- en trilveen; subtype 7140_meso - mineraalarm circumneutraal overgangsveen) wordt zowel een toename in oppervlakte als kwaliteit vooropgesteld. Teneinde een hogere kwaliteit te bereiken is een “natuurlijke hydrologie in de vallei van de Grote Nete met een voldoende hoge kweldruk” van belang;

*- Voor het habitatype 91E0 (Alluviale bossen met *Alnion glutinosa* en *Fraxinus excelsior* (*AlnoPadion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)) wordt zowel een toename in oppervlakte als kwaliteit vooropgesteld. Teneinde een hogere kwaliteit te bereiken is een “natuurlijke hydrologie in de vallei van de Grote Nete met een voldoende hoog grondwaterpeil, een voldoende hoge kweldruk en een natuurlijke overstromingsdynamiek” van belang.*

Een aantal van deze habitatypes is overigens actueel aanwezig in de omgeving van het betrokken terrein waarop de bestreden beslissing betrekking heeft (zie randnummer 5).

Een verstoring van de lokale waterhuishouding kan voormelde instandhoudingsdoelstellingen ernstig bemoeilijken of zelfs onmogelijk maken. Dit niet enkel door het afvloeien van met nutriënten beladen landbouwwater naar de verder gelegen depressie, maar een door de verminderde infiltratie die gevolgen kan hebben voor de grondwaterstand.

18. *Dat deze nadelige gevolgen zich op korte termijn kunnen realiseren en de afhandeling van de gewone schorsingsprocedure te laat zal komen om de verwezenlijking van de aangevoerde nadelige gevolgen, die voor verzoekende partij persoonlijk voortvloeien uit de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing, te voorkomen, blijkt uit de volgende zaken:*

- Vooreerst hebben de betrokken werkzaamheden louter betrekken op het wijzigen van het reliëf. Dit betreft een stedenbouwkundige handelingen die snel en op relatief korte termijn kan worden uitgevoerd.

- Bovendien heeft verzoekende partij op 7 oktober 2020 vastgesteld dat vergunningsaanvrager een aanvang heeft genomen met de uitvoering van de bestreden vergunning (zie onderstaande figuur):

...

Foto genomen op 7 oktober 2020

- Tot slot moet worden vastgesteld dat, eens de reliëfwijziging volledig is voltrokken, de schadelijke gevolgen zich zullen beginnen manifesteren. Indien de bestreden vergunning finaal zou worden vernietigd en vergunningsaanvrager het terrein in zijn oorspronkelijke toestand zou moeten herstellen, de schade aan beschermde habitats zich niet zomaar zal herstellen. Bepaalde habitats zullen onherroepelijk verloren zijn gegaan.

19. *Wat ten slotte de vereiste spoed en diligentie betreft, kan verzoekende partij niets worden verweten. De termijn om een beroep tot nietigverklaring in te stellen bij Uw Raad loopt nog tot 19 oktober 2020 (zie supra).*

In normale omstandigheden wacht een vergunningsaanvrager de beroepstermijn af alvorens met de werkzaamheden te beginnen. Verzoekende partij heeft op 7 oktober 2020 vastgesteld dat vergunningsaanvrager deze beroepstermijn niet heeft afgewacht en gestart is met de uitvoering van de werkzaamheden. Diezelfde dag heeft zij nog contact genomen met haar raadsman en beslist om deze een beroep tot nietigverklaring met vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid te laten instellen bij Uw Raad.

Verzoekende partij heeft met gepaste spoed opgetreden.

20. *In het licht van de concrete omstandigheden van de zaak, dient derhalve te worden aangenomen dat de nadelige gevolgen die door verzoekende partij worden aangevoerd en die voortvloeien uit de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing ten aanzien van het collectief belang dat verzoekende partij als natuurvereniging nastreeft, voldoende zwaar doorwegen om een procedure bij uiterste hoogdringendheid te verantwoorden.*

...

Beoordeling door de Raad

1.

De verzoekende partij die vindt dat haar zaak uiterst dringend is, moet in het verzoekschrift op een onderbouwde wijze uiteenzetten waarom dat het geval is (artikel 40, §3 DBRC-decreet). Op haar rust dus de bewijslast om voldoende precies en aannemelijk aan te tonen dat ze nadelige gevolgen kan ondervinden door de bestreden beslissing en dat zelfs de afhandeling van een schorsingsprocedure te laat zal komen om die gevolgen te voorkomen. Van de verzoekende partij wordt bovendien verwacht dat ze met de gepaste spoed en diligentie optreedt en de uiterst dringende noodzakelijkheid niet zelf in de hand werkt of nadelig beïnvloedt.

2.

De bestreden beslissing vergunt de ophoging (gemiddeld 22cm) van een landbouwgrond met een oppervlakte van 10.041m². De reliëfwijziging met een volume van 2.206m³ beoogt het tegengaan van wateroverlast en voorziet daarnaast in grachten om het hemelwater vertraagd af te voeren.

De betrokken percelen maken deel uit van het vogelrichtlijngebied 'De Demervallei' en het habitatrictlijngebied 'Bovenloop van de Grote Nete met Zammelsbroek, Langdonken en Goor'. In de nabije omgeving is ook het VEN-gebied 'De Langdonken' gelegen. Een aantal delen van het gebied worden volgens de Biologische Waarderingskaart aangemerkt als biologisch waardevol en biologisch zeer waardevol.

3.

De verzoekende partij heeft een aantal gronden in het habitatrictlijngebied in eigendom en is eveneens beheerder van het natuurreservaat de Langdonken dat in de omgeving van het betrokken terrein is gelegen. De verzoekende partij voert aan dat de bestreden beslissing zorgt voor een nadelig effect op de speciale beschermingszone.

Ten eerste zal het "met nutriënten beladen" landbouwwater via de grachten rechtstreeks naar het lagergelegen gebied worden geleid zodat er negatieve gevolgen ontstaan voor de "daar aanwezige voedselarme vegetaties". De verzoekende partij vreest hierdoor voor een verdere achteruitgang van de oppervlakte en kwaliteit van de betrokken habitats.

Ten tweede zorgt de opvulling van de depressie en de versnelde afvoer dat er een verminderde infiltratie optreedt naar het grondwater. Het beschermde gebied is echter een “*grondwatergevoede depressie*” zodat de natuurlijke hydrologie met een voldoende hoge grondwaterstand in het gebied in gevaar komt.

4.

De verzoekende partij maakt voldoende aannemelijk dat de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing een ernstige aantasting van de habitattypes in de speciale beschermingszones kunnen veroorzaken en aanleiding kunnen geven tot de verstoring van de natuurlijke waterhuishouding waardoor de instandhoudingsdoelstellingen van de speciale beschermingszone worden bedreigd.

Uit de gegevens van het dossier blijkt dat de verzoekende partij met gepaste spoed en diligentie is opgetreden en de uiterst dringende noodzakelijkheid niet zelf in de hand heeft gewerkt of nadelig heeft beïnvloed. De vergunde werken en handelingen, het aanleggen van grachten en het ophogen van een terrein, kunnen uit hun aard zeer snel worden uitgevoerd en voltooid.

In het licht van het voorgaande en in zoverre de aanvrager op 7 oktober 2020 een aanvang nam met de werken, achtte de Raad het aangewezen om in te gaan op de vraag van de verzoekende partij om bij wijze van voorlopige maatregel de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing bij voorraad te schorsen. Er zijn geen redenen die de Raad anders kan doen oordelen en dat de zaak geen uiterst dringend karakter heeft.

5.

Er is dan ook voldaan aan de in artikel 40, §2, eerste lid, 1° DBRC-decreet gestelde voorwaarde dat een bestreden vergunningsbeslissing alleen geschorst kan worden bij uiterst dringende noodzakelijkheid wanneer er een uiterst dringende noodzakelijkheid wordt aangetoond.

B. Ernstige middelen – tweede middel

Standpunt van de partijen

1.

De verzoekende partij voert in het tweede middel de schending aan van de artikelen 2 en 4 van de Richtlijn 2011/92/EU van 13 december 2011 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de milieueffectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten (hierna: Project-MER-richtlijn) *juncto* de artikelen 4.3.2, §2bis en 4.3.3, § 2 van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (hierna: DABM), bijlage III van het besluit van de Vlaamse Regering van 10 december 2004 houdende vaststelling van de categorieën van projecten onderworpen aan milieueffectrapportage (hierna: Project-MER-besluit), artikel 20 van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning (hierna: OVD), artikel 66 van het besluit van de Vlaamse Regering van 27 november 2015 tot uitvoering van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning (hierna: OVB), de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen (hierna: Motiveringswet), alsook de materiële motiveringsplicht en het zorgvuldigheidsbeginsel als algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Ze licht toe:

“... ”

26. *Overeenkomstig artikel 4.3.2, §2bis van het DABM wijst de Vlaamse regering, aan de hand van de criteria die worden omschreven in de bij dit decreet gevoegde bijlage II, de categorieën van projecten aan waarvoor overeenkomstig een project-MER of een project-m.e.r.-screeningsnota moet worden opgesteld.*

Artikel 4.3.3, § 2 van het DABM, zoals vervangen door artikel 6 van het decreet van 23 maart 2012 houdende wijziging van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning, van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en zoals van toepassing op voorliggende vergunningsaanvraag, luidt als volgt:

“In de gevallen, vermeld in artikel 4.3.2, § 2bis en § 3bis, waarvoor een project-m.e.r.-screeningsnota werd opgesteld, neemt de overheid die beslist over de ontvankelijkheid en volledigheid van de vergunningsaanvraag, een beslissing of er een project-MER moet worden opgesteld. Zij doet dat op het ogenblik van en als onderdeel van de beslissing over de ontvankelijkheid en volledigheid van de vergunningsaanvraag. De beslissing dat al dan niet een project-MER moet worden opgesteld, wordt ter beschikking van het publiek gesteld op de wijze, bepaald door de Vlaamse Regering. De Vlaamse Regering kan verder inzake de project-m.e.r.-screening nadere regels vaststellen en kan de vorm en de inhoudelijke elementen van de project-m.e.r.-screeningsnota bepalen.”

27. *Artikel 20, eerste lid van het OVD bepaalt dat de bevoegde overheid, indien er een project-m.e.r.-screening bij de aanvraag is gevoegd, moet onderzoeken of er ene project-MER moet worden opgesteld.*

Artikel 66 van het OVB bepaalt vervolgens dat het resultaat van het onderzoek over de project-m.e.r.-screening – indien er wordt besloten dat een project-MER niet is vereist – onder meer de “de belangrijkste redenen waarom er geen project-MER hoeft te worden opgesteld, waarbij verwezen wordt naar de relevante criteria, vermeld in bijlage II van het DABM, en, als de aanvrager die heeft voorgesteld, de kenmerken van het project of de geplande maatregelen om te vermijden of te voorkomen wat anders wellicht aanzienlijke nadelige milieueffecten zouden zijn geweest” moet bevatten.

Volgens de toelichting in de parlementaire voorbereiding dient de project-m.e.r.-screeningsnota te worden afgestemd op de motivering van de overheid waarom (al dan niet) een project-MER moet worden opgesteld. Een project-m.e.r.-screeningsnota wordt omschreven als een gemotiveerde screeningsnota op basis waarvan wordt aangetoond, hetzij, dat er geen aanzienlijke milieueffecten verbonden zijn aan de uitvoering van het project, hetzij, dat er vroeger een project-MER werd goedgekeurd betreffende een project waarvan het voorgenomen initiatief een herhaling, voortzetting of alternatief is, en een nieuw project-MER redelijkerwijze geen nieuwe of aanvullende gegevens over aanzienlijke milieueffecten kan bevatten.

28. *Overeenkomstig artikel 2, § 6 van het MER-besluit kan de initiatiefnemer voor de categorieën van projecten, vermeld in bijlage III bij dit besluit, een project-m.e.r.-screeningsnota indienen bij de overheid die beslist over de ontvankelijkheid en volledigheid van de vergunningsaanvraag. Artikel 2, § 7 van het MER-besluit bepaalt dat de overheid die beslist over de ontvankelijkheid en volledigheid van de vergunningsaanvraag geval per geval beslist over die project-m.e.r.-screeningsnota's. Zij beslist op basis van de selectiecriteria, vermeld in bijlage II van het DABM.*

In rubriek 1, c) van bijlage III bij het MER-besluit wordt onder meer de volgende categorie van projecten vermeld:

“waterbeheersingsprojecten voor landbouwdoeleinden, met inbegrip van irrigatie- en droogleggingsprojecten (projecten die niet in bijlage II zijn opgenomen)”.

29. *Uit wat voorafgaat, volgt dat, wanneer een project een waterbeheersingswerken in functie van landbouwdoeleinden omvat (hoe 'klein' die ook mogen zijn) het aanvraagdossier steeds een project-m.e.r.-screening dient te bevatten en de vergunningverlenende overheid deze project-m.e.r.-screening zorgvuldig dient te onderzoeken en beoordelen.*

Een project-m.e.r.-screeningsnota is trouwens een essentieel instrument voor een correcte inschatting van de aan een project potentieel verbonden milieueffecten en dientengevolge van de toepasselijkheid van de plicht tot opstellen van een project-MER.

Voldoet de aanvraag hier niet aan, dan dient de bevoegde overheid het aanvraagdossier onontvankelijk te verklaren.

30. *In casu is vast te stellen dat verwerende partij, met de aangevraagde ophogingswerken, een waterbeheersingsproject heeft vergund dat kadert binnen een professionele landbouwactiviteit. Dat blijkt onder meer uit de volgende stukken:*

- *In de beschrijvende nota uit het aanvraagdossier wordt aangegeven dat de aanvraag een reliëfwijziging van een akker "voor professionele landbouwactiviteiten" omvat (beschrijvende nota, p. 2);*

- *Het departement Landbouw & Visserij erkent in haar advies dat de doelstelling van de aanvraag erin bestaat om de professionele landbouwactiviteit optimaal te laten plaatsvinden in dit nattere perceel en zodoende de competitiviteit van dit bouwland te verhogen (bestreden beslissing, p. 3);*

- *Tot slot wordt ook in de bestreden beslissing zelf aangegeven dat het doel van de reliëfwijziging erin bestaat "om de professionele landbouwactiviteit optimaal te laten plaatsvinden op dit nattere perceel en zo de competitiviteit te verhogen" (bestreden beslissing, p. 2).*

Hoewel er voor elke vergunningsaanvraag die betrekking heeft op een waterbeheersingsproject voor landbouwdoeleinden een project-m.e.r.-screening moet worden opgemaakt en beoordeeld, is vast te stellen dat verwerende partij in de bestreden beslissing het volgende overweegt:

"Er hoeft geen milieueffectrapport te worden opgesteld

Het project valt niet onder bijlage I, II of III van het besluit van de Vlaamse Regering van 10 december 2014 houdende vaststelling van de categorieën van projecten onderworpen aan milieueffectrapportage (...)" (bestreden beslissing, p. 9).

31. *Door aldus te oordelen, schendt verwerende partij niet enkel de aangehaalde bepalingen van de project-MER-richtlijn, het DABM, het OVD en het OVB, maar tevens de op haar rustende zorgvuldigheids- en motiveringsplicht.*

..."

Beoordeling door de Raad

1.

De verzoekende partij voert in essentie aan dat voor dit project een project-m.e.r.-screeningsnota had moeten opgemaakt worden.

2.1.

Artikel 20, lid 1 Omgevingsvergunningsdecreet bepaalt:

“...
...

Als met toepassing van artikel 4.3.3, §2, van het DABM bij de vergunningsaanvraag een project-m.e.r.-screeningsnota is gevoegd, onderzoekt de bevoegde overheid, vermeld in artikel 15, of de gemeentelijke, provinciale of gewestelijke omgevingsambtenaar die nota en beslist of er over het project een milieueffectrapport moet worden opgesteld.

...”

Artikel 4.3.2, §2bis en §3bis DABM luiden als volgt:

“...
...

§2bis. De Vlaamse Regering wijst, aan de hand van de criteria die worden omschreven in de bij dit decreet gevoegde bijlage II, de andere dan in paragrafen 1 en 2 vermelde categorieën van projecten aan waarvoor overeenkomstig dit hoofdstuk een project-MER of een project-m.e.r.-screeningsnota moet worden opgesteld.

...

§3bis. De Vlaamse Regering wijst, aan de hand van de criteria die worden omschreven in de bij dit decreet gevoegde bijlage II, aan voor welke veranderingen aan reeds bestaande projecten van de categorieën, vermeld in paragrafen 1, 2 en 2bis, overeenkomstig dit hoofdstuk al dan niet een project-MER moet worden opgesteld op grond van een beslissing, geval per geval, van de overheid die beslist over de ontvankelijkheid en volledigheid van de vergunningsaanvraag.

...”

Artikel 4.3.3, §2, lid 1 DABM bepaalt:

“...
...

§ 2. In de gevallen, vermeld in artikel 4.3.2, § 2bis en § 3bis, waarvoor een project-m.e.r.-screeningsnota werd opgesteld, neemt de overheid die beslist over de ontvankelijkheid en volledigheid van de vergunningsaanvraag, een beslissing of er een project-MER moet worden opgesteld. Zij doet dat op het ogenblik van en als onderdeel van de beslissing over de ontvankelijkheid en volledigheid van de vergunningsaanvraag. De beslissing dat al dan niet een project-MER moet worden opgesteld, wordt openbaar gemaakt door de vergunningverlenende overheid. De Vlaamse Regering kan verder inzake de project-m.e.r.-screening nadere regels vaststellen en kan de vorm en de inhoudelijke elementen van de project-m.e.r.-screeningsnota bepalen.

...”

Artikel 2, §6 en §7 van Project-MER-Besluit stelt:

“...
...

§6. Voor de categorieën van projecten, vermeld in bijlage III bij dit besluit, kan de initiatiefnemer een project-m.e.r.-screeningsnota indienen bij de overheid die beslist over de ontvankelijkheid en volledigheid van de vergunningsaanvraag.

De Vlaamse minister, bevoegd voor het leefmilieu en het waterbeleid, kan een modelformulier vaststellen voor de opmaak van de project-m.e.r.-screeningsnota, vermeld in het eerste lid. In dat modelformulier worden alle gegevens opgevraagd over de kenmerken van het voorgenomen project, de locatie van het project, de gebieden waarop het project van invloed kan zijn en de kenmerken van de mogelijke milieueffecten, die nodig zijn om te besluiten of er aanzienlijke milieueffecten te verwachten zijn van een voorgenomen project.

§7. De overheid die beslist over de ontvankelijkheid en volledigheid van de vergunningsaanvraag beslist geval per geval over die project-m.e.r.-screeningsnota's. Ze beslist op basis van de selectiecriteria, vermeld in bijlage II van het decreet.

...

2.2.

Voor projecten onder bijlage III geldt dat de initiatiefnemer een project-m.e.r.-screeningsnota kan indienen bij de overheid die beslist over de ontvankelijkheid en de volledigheid van de aanvraag. Volgens de toelichting in de parlementaire voorbereiding zal de project-m.e.r.-screeningsnota moeten afgestemd worden op de motivering van de overheid waarom (al dan niet) een project-MER moet opgesteld worden.

Een project-m.e.r.-screeningsnota wordt omschreven als een gemotiveerde screeningsnota op basis waarvan wordt aangetoond, hetzij, dat er geen aanzienlijke milieueffecten verbonden zijn aan de uitvoering van het project, hetzij, dat er vroeger een project-MER werd goedgekeurd betreffende een project waarvan het voorgenomen initiatief een herhaling, voortzetting of alternatief is, en een nieuw project-MER redelijkerwijze geen nieuwe of aanvullende gegevens over aanzienlijke milieueffecten kan bevatten (*Parl.St. VI.Parl. 2011-12, nr. 1463/1, 3 en 7*).

Het komt vervolgens toe aan de overheid die beslist over de ontvankelijkheid en volledigheid van de aanvraag om een screeningsbeslissing te nemen, dit is een beslissing of er al dan niet een project-MER moet worden opgesteld over het aangevraagde project van bijlage III van het Project-MER-Besluit. Het is essentieel dat de overheid bij die beoordeling het aangevraagde project concreet toetst aan de criteria van bijlage II van het DABM, die het afwegingskader vormen bij het nemen van een screeningsbeslissing.

De screeningsnota is dus een essentieel instrument dat het bestuur moet toelaten om met kennis van zaken en aan de hand van de in bijlage II bij het DABM omschreven criteria te beoordelen of de aanvraag al dan niet aanzienlijke milieueffecten voor de mens en het milieu genereert en er bijgevolg al dan niet een project-MER moet worden opgemaakt. Die beoordeling gebeurt volgens artikel 4.3.3, §2 DABM en artikel 20 OVD in beginsel in het kader van het onderzoek naar de ontvankelijkheid en de volledigheid van de vergunningsaanvraag.

3.

De aanvraag heeft betrekking op het ophogen van landbouwpercelen met de bedoeling om de waterproblematiek die daar aanwezig is, op te lossen. Dit blijkt ontegensprekelijk uit de beschrijvende nota, waarin wordt gesteld dat er *“in de huidige situatie (...) er ten gevolge van de slechte waterhuishouding water op het terrein (blijft) staan”*, zodat er *“verdere compactatie”* in de hand wordt gewerkt *“bij bewerking met zware werktuigen”*. Dit leidt tot een *“negatieve impact op de rendabiliteit van deze akker ten gevolge van het slecht terreinprofiel en het water dat stationair blijft”*. De beschrijvende nota besluit dat door de werken *“de waterhuishoudende capaciteit van de bodem van het perceel (wordt) verhoogt”*.

In de bestreden beslissing worden de werken als volgt omschreven:

“ ...

De aanvraag omvat het wijzigen van het reliëf van een akker van 22 616 m² voor professionele landbouwactiviteiten in het kader van verbetering van bodembeheer.

De reliëfwijziging bedraagt gemiddeld 37 cm (ophoging) met een grondverzet van 3 201 m² en gebeurt over een oppervlakte van 8 593 m² waarbij de laagte in het noorden van het perceel wordt weggewerkt. Het perceel is gelegen op 100m van de bedrijfswoning.

...”

Volgens de bestreden beslissing is het doel van de werken om “*de professionele landbouwactiviteit optimaal te laten plaatsvinden op dit nattere perceel en zo de competitiviteit te verhogen*”.

4.

Met de verzoekende partij moet worden vastgesteld dat het aangevraagde te kwalificeren is als een waterbeheersingsproject voor landbouwdoeleinden. Het kan in redelijkheid niet worden betwist dat een dergelijk project wel degelijk effecten kan hebben voor mens en milieu. In rubriek 1, c) van bijlage III van het MER-besluit worden deze waterbeheersingsprojecten vermeld als projecten waarvoor minstens een project-m.e.r.-screeningsnota moet worden opgesteld:

“ ...

1. Landbouw, bosbouw en aquacultuur

...

c) waterbeheersingsprojecten voor landbouwdoeleinden, met inbegrip van irrigatie- en droogleggingsprojecten (projecten die niet in bijlage II zijn opgenomen)

...”

Concreet betekent dit dat minstens een project-m.e.r.-screening bij de aanvraag dient te worden gevoegd en dat de vergunningverlenende overheid in het kader van het onderzoek naar de ontvankelijkheid en volledigheid van de aanvraag op basis van de screeningsnota diende na te gaan of er al dan niet aanzienlijke milieueffecten te verwachten zijn en er een project-MER moet worden opgesteld.

Uit het administratief dossier blijkt dat geen project-m.e.r.-screeningsnota bij de aanvraag is gevoegd. In het onderdeel “Gegevens van de MER-plicht” van het aanvraagdossier in het Omgevingsloket antwoordt de aanvrager “geen van deze” op de vraag of de aanvraag betrekking heeft op een project “als vermeld in bijlage I, II of III” van het MER-besluit. De aanvrager antwoordt ook “nee” op de vraag of er aanzienlijke effecten te verwachten zijn. In omgevingsloket onder “Effecten op de omgeving” antwoordt de aanvrager “nee” op de vraag of de aanvraag betrekking heeft “op een project als vermeld in bijlage III” van het MER-besluit.

Het ontbreken van een project-m.e.r.-screeningsnota moet in principe leiden tot de noodzakelijke weigering van de aanvraag door de vergunningverlenende overheid wegens onvolledigheid van het aanvraagdossier. Bovendien blijkt daaruit ook dat in strijd met de voormelde bepalingen niet aan de hand van de project-m.e.r.-screeningsnota onderzocht werd of er al dan niet een milieueffectenrapport over het project moest worden opgesteld. De verwerende partij overweegt immers:

“ ...

Er hoeft geen milieueffectenrapport te worden opgesteld.

Het project valt niet onder bijlage I, II of III van het besluit van de Vlaamse Regering van 10 december 2014 houdende vaststelling van de categorieën van projecten onderworpen aan

milieueffectrapportage (project-m.e.r.-besluit).

...”

De verwerende partij oordeelt dus dat een project-m.e.r.-screeningsnota niet vereist is omdat het project niet onder bijlage III MER-besluit valt. Een dergelijke beoordeling is zoals hierboven vastgesteld foutief. Bovendien gaat deze motivering voorbij aan de eigenheid van de voorafgaande screening, die erin bestaat dat er eerst in een gemotiveerde en op wettelijke criteria gebaseerde beoordeling wordt nagegaan of de aanvraag aanzienlijke milieueffecten kan hebben, alvorens het bestuur op basis van de screeningsnota beslist of een project-MER vereist is.

5.

De conclusie van het voorgaande is dat de MER-paragraaf in de bestreden beslissing niet voldoet aan het afwegingskader dat is bepaald in bijlage II van het DABM. De aanvraag diende weldegelijk een m.e.r.-screeningsnota te bevatten, zodat de bestreden beslissing, bij gebrek daaraan, werd genomen op basis van een onvolledig aanvraagdossier.

Een aanvraag moet worden ingediend bij de bevoegde overheid, zoals vermeld in artikel 15 Omgevingsvergunningsdecreet (artikel 18, eerste lid Omgevingsvergunningsdecreet en artikel 9 Omgevingsvergunningsbesluit). Indien er een project-m.e.r.-screening is vereist, moet deze verplicht bij de aanvraag worden gevoegd (artikel 20, eerste lid Omgevingsvergunningsdecreet en artikel 15, §1, leden 3 en 4 Omgevingsvergunningsbesluit) dat ressorteert onder hoofdstuk 4 inzake “De samenstelling van een aanvraag”, en op heden randnummers 6.7 en 7 van bijlage 1 en de addenda waarnaar daarin verwezen wordt).

Bij gebreke hieraan moet de aanvraag door het bevoegde bestuur onontvankelijk worden verklaard in het kader van het ontvankelijkheids- en volledigheidsonderzoek (artikel 18, laatste lid Omgevingsvergunningsdecreet en de artikelen 65, lid 1 en 66 Omgevingsvergunningsbesluit). De verwerende partij diende dan ook noodzakelijk vast te stellen dat voorliggende aanvraag onvolledig is en onontvankelijk moest worden verklaard. De omstandigheid dat het college van burgemeester en schepenen in eerste administratieve aanleg niet tot deze conclusie kwam, doet aan voorgaande vaststelling geen afbreuk.

Het middel is ernstig.

BESLISSING VAN DE RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

1. De met het arrest van 8 oktober 2020 (nummer RvVb-UDN-2021-0139) bevolen schorsing bij voorraad en het verbod, bij wijze van voorlopige maatregel, aan de aanvrager en zijn aangestelden, om op enigerlei wijze uitvoering te geven aan de bestreden beslissing, worden gehandhaafd.
2. De uitspraak over de kosten wordt uitgesteld tot de beslissing over de vordering tot vernietiging.

Dit arrest is uitgesproken in zitting van 15 oktober 2020 door de tiende kamer.

De toegevoegd griffier,

De voorzitter van de tiende kamer,

Margot DEPRAETERE

Filip VAN ACKER